

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Кафедра “Економіки підприємства”

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

з дисципліни **ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ**

до проведення практичних занять

для студентів напрямів 6. 030504 "Економіка підприємства",

6. 030507 “Маркетинг”

(форма навчання денна)

ОДЕСА-2013

Методичні вказівки розглянуті і рекомендовані до друку на засіданні науково-методичної комісії факультету ЕкУБ, протокол №9 від 27. 05. 2013 року.

Методичні вказівки розглянуті і рекомендовані до друку на засіданні кафедри Економіки підприємства, протокол №8 від 13 квітня 2013 року.

Укладач: к.е.н. Камбур О.Л.

Рецензенти: к.е.н., ст.н.с., зам. директора Інститута комплексних проблем морського природокористування і НТП
Золотов В.І.
к.е.н., доцент кафедри маркетингу Пандас Т.М.

Анотація: Методичні вказівки розроблено згідно з навчальним планом для студентів 4 курсу денної форми навчання Одеської державної академії будівництва та архітектури напрямів б. 030504 "Економіка підприємства", б. 030507 "Маркетинг"

Вказівки містять плани практичних занять, розрахункові та індивідуальні завдання, питання до самопідготовки. Методичні вказівки орієнтовано на проведення практичних занять та самостійну навчально-дослідну роботу.

Відповідальний за випуск: д.е.н., проф. Гречановська І.Г.,
зав. кафедрою «Економіка підприємства»

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ОГЛЯД ДИСЦИПЛІНИ «ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ».....	5
3. ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	6
3. РОЗРАХУНКОВИ ЗАВДАННЯ	8
4. ІНДІВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ	16
5. ПИТАННЯ ДО ПІДГОТОВКИ МОДУЛЬНИХ ТЕСТІВ.....	17
6. БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК.....	20

ВСТУП

Державне регулювання соціально-економічного розвитку країни є істотною ознакою сучасної ринкової економіки змішаного типу. Розумний симбіоз ринкових і державних регуляторів дає можливість реалізовувати соціально-економічні цілі розвитку суспільства, досягати високої ефективності виробництва, стабільного економічного розвитку, забезпечувати соціальну справедливість.

У курсі «Державне регулювання економіки» студенти вивчають:

- сутність, цілі і завдання державного регулювання економіки,
- теоретичні основи формування та реалізації стратегії соціально-економічної політики держави,
- методи впливу держави на соціально-економічні процеси,
- методологію соціально-економічного прогнозування та програмування економічного і соціального розвитку.

В результаті вивчення дисципліни фахівець повинен знати:

- сучасну економічну політику та стратегічні пріоритети розвитку держави;
- функції держави, механізм їх реалізації щодо регулювання трансформаційних процесів у соціально-економічній сфері;
- основні засади економічної, фіскальної та монетарної політики держави.

Підготовлений фахівець повинен вміти:

- здійснювати економічні розрахунки щодо обґрунтування стратегічних рішень на макро-, мезо- та мікрорівнях, спрямованих на підвищення ефективності;
- виявляти основні тенденції і варіанти розвитку економіки України;
- аналізувати статистичні показники економічного розвитку;
- орієнтуватися в основних напрямках економічної політики в державі.

Вивчення навчального матеріалу дисципліни сприятиме підвищенню рівня загальноекономічної підготовки спеціалістів, формуванню в них навичок самостійного науково-аналітичного опрацювання проблем з позицій суспільних і державних потреб та інтересів.

1. ОГЛЯД ДИСЦИПЛІНИ «ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ»

Дисципліна «Державне регулювання економіки» є нормативною і вивчається студентами на 4 курсі денної форми навчання. Метою дисципліни є розкриття методології, методики та організаційних основ державного регулювання економіки. Навчальний матеріал ґрунтується на положеннях сучасної економічної теорії і менеджменту, а також Конституції та законів України, інших нормативно-правових актів державних органів.

Протягом вивчення даного курсу проводиться дворазове тестування, в результаті якого, а також результатів роботи на практичних заняттях формується модульна оцінка. Підсумком вивчення курсу є модульний результат або екзаменаційна оцінка, зарахована контрольна робота.

Курс складається з 12 лекцій та 5 практичних занять. Навчальна програма дисципліни містить наступні розділи:

Тема 1. Державне регулювання економіки як функція держави

Тема 2. Стратегія соціально-економічного розвитку країни.

Тема 3 Фінансова політика.

Тема 4. Структурна та інвестиційна політика

Тема 5. Науково-технічна та інноваційна політика

Тема 6. Державне регулювання підприємництва

Тема 7. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Тема 8. Державне регулювання цін та інфляції

Тема 9. Регіональна економічна політика

Тема 10. Суспільний сектор економіки як об'єкт державного регулювання

Тема 11. Соціальна політика

Тема 12. Державне регулювання природоохоронної діяльності

3. ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1

Державне регулювання економіки як функція держави та стратегія соціально-економічного розвитку країни (2 години аудиторної роботи та 10 годин самостійної роботи)

Навчальна мета заняття:

1. Ознайомлення студентів з завданнями та особливостями проведення занять з курсу "Державне регулювання економіки".

2. Закріплення теоретичних знань з тем "Державне регулювання економіки як функція держави" та стратегія соціально-економічного розвитку країни".

3. Набуття практичних навичок щодо розрахунку планових та прогнозних показників.

Питання для обговорення:

Вади ринкового саморегулювання.

Функції держави в сучасній економіці

Аналіз прогнозів та планів соціально-економічного розвитку України

Програмно-цільовий підхід та особливості його використання

Інформаційна база прогнозів

Практичне заняття 2

Фінансова політика. Структурна та інвестиційна політика.

Науково-технічна та інноваційна політика. Державне регулювання підприємництва

(2 години аудиторної роботи та 16 годин самостійної роботи)

Навчальна мета заняття:

1. Закріплення теоретичних знань з тем "Фінансова політика" та "Структурна та інвестиційна політика", "Науково-технічна та інноваційна політика", "Державне регулювання підприємництва".

2. Набуття практичних навичок щодо розрахунку структури економіки, показників ефективності структурних зрушень, застосування методів фінансового та податкового регулювання економіки.

Питання для обговорення:

Основні показники фінансово-кредитної політики НБУ

Динаміка державного боргу країни

Інвестиції у основні фонди та засобі державної політики стимулювання інвестицій
Галузева та регіональна структура економіки України
Структурний ефект та вимірювання його.
Державне регулювання структурних зрушень в економіці.
Державне регулювання інвестиційної діяльності.

Практичне заняття 3

Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Державне регулювання цін та інфляції.

(2 години аудиторної роботи та 10 годин самостійної роботи)

Навчальна мета заняття:

1. Закріплення теоретичних знань з тем “Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності” та “Державне регулювання цін та інфляції”.
2. Набуття практичних навичок щодо аналізу ефективності державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, цін та інфляції

Питання для обговорення

Структура зовнішньої торгівлі України.
Розрахунок показників платіжного балансу
Динаміка цін та вимірювання інфляції
Регулювання торговельної діяльності.
Регулювання іноземного інвестування.
Роль держави у залученні іноземних кредитів.
Необхідність та методи державного регулювання цін.
Антиінфляційна політика.

Практичне заняття 4

Регіональна економічна політика. Суспільний сектор економіки як об’єкт державного регулювання

(2 години аудиторної роботи та 10 годин самостійної роботи)

Навчальна мета заняття:

1. Закріплення теоретичних знань з тем “Регіональна економічна політика” та “Суспільний сектор економіки як об’єкт державного регулювання”.

2. Набуття практичних навичок щодо аналізу регіональної економічної політики та ефективності суспільного сектора економіки.

Питання для обговорення

Механізм реалізації регіональної економічної політики держави.

Державне регулювання соціально-економічного розвитку регіонів.

Міжбюджетні відносини в Україні

Масштаб суспільного сектору та його вимірювання

Практичне заняття 5

Соціальна політика. Державне регулювання природоохоронної діяльності

(2 години аудиторної роботи та 10 годин самостійної роботи)

Навчальна мета заняття:

1. Закріплення теоретичних знань з тем „Соціальна політика” та “Державне регулювання природоохоронної діяльності”.

2. Набуття практичних навичок щодо аналізу соціальної політики та ефективності державного регулювання природоохоронної діяльності.

Питання для обговорення

Вимірювання соціальних диспропорцій, розрахунок соціальних коефіцієнтів

Ефективність природоохоронної політики в Україні

3. РОЗРАХУНКОВИ ЗАВДАННЯ

Задача1

Здійснити ранжування галузей промисловості за показником електричності валового випуску.

Галузі промисловості	Валовий випуск, млн грн.	Споживання електроенергії, млрд/кВт · г.
Металургія	6,6	30
Хімічна	3,8	24
Машинобудування	16,6	36
Легка і харчова	14,4	48

Задача 2

Визначити обсяг централізованих капітальних вкладень, необхідних для введення в дію житлової площі.

Вихідні дані:

1. Чисельність населення, що потребує поліпшення житлових умов за рахунок державних централізованих капітальних вкладень, — 3000 тис. чол.
2. Норматив забезпеченості населення загальною площею квартир — 18,4 м²/чол.
3. Уведення в дію житла за рахунок капітальних вкладень минулих років — 52 500 тис. м².
4. Виведення з експлуатації житла, що знаходиться у користуванні населення, потреба у житлі якого забезпечується централізовано, — 4850 тис. м².
5. Питомі капітальні вкладення на будівництво житла — 4000 грн./м².

Задача 3.

Здійснити секвестрування видатків бюджету за квартал і визначити процент виконання затвердженого бюджету по видатках.

Вихідні дані:

1. Надходження до бюджету (фактичні видатки після секвестрування) за квартал — 4065 млн грн.

2. Розподіл видатків, що перевищують суму «захищених» статей, здійснюється пропорційно структурі видатків затвердженого бюджету.

Стаття видатків бюджету	Видатки затвердженого бюджету, млн грн.	Критичний мінімум фінансування («захищені» статті), млн грн.
Фінансування послуг загального призначення	1626	1200
Фінансування суспільних послуг	1897	1500
Фінансування послуг, пов'язаних	1084	500
	813	400

з економічної діяльністю Інші видатки		
Усього	5420	3600

Задача 4.

Скласти баланс попиту і пропозиції та визначити можливості експорту цементу в прогнозованому році.

Вихідні дані:

1. Обсяг будівельно-монтажних робіт у базовому році — 2 млрд. грн.
2. Виробництво цементу в базовому році — 15 млн. т.
3. Імпорт цементу в прогнозованому році — не передбачений.
4. Витрати цементу на 1 млн. грн. будівельно-монтажних робіт — 7500 т.
5. Коефіцієнт зростання будівельно-монтажних робіт у прогнозованому році в порівнянні з базовим — 0,9.
6. Темп приросту виробництва у прогнозованому році в порівнянні з базовим — +5 %.

Задача 5.

Визначити відтворювальну структуру капітальних вкладень (%) у 2012 р.

	2008	2009	2010	2011	2012
Напрями (елементи структури) КВ	Обсяг КВ, млн. гр н.	Абсолютний приріст до 2008 р., млн. грн.	Коеф. зростан ня до 2009 р., разів	Темп зрос- танья до 2010 р. , %	Темп приросту до 2011 р., %
Нове будівництво	800	-100	0,8	80	-50
Реконструкція	1400	200	1,5	120	20
Технічне переозброєння	1600	-400	1,4	90	0
Розширення	1000	200	1,0	100	10

Задача 6.

Визначити обсяг і структуру споживання прокату чорних металів у прогнозованому році.

Галузі	Обсяг виробництва в базовому році, млн. грн.	Норма витрат прокату на 1 млрд. грн. продукції, т	Темп зростання виробництва в прогнозованому році у порівнянні з базовим, %
Машинобудування			
Промисловість	22 800	80	105
будівельних матеріалів	4600	32	95
Капітальне будівництво	5400	18	90
Інші	12 000	25	100

Задача 7.

Визначити потребу в капітальних вкладеннях у промисловість, сільське господарство і будівництво в прогнозованому році.

Вихідні дані:

Національний дохід у базовому році — 5400 млн. грн.

Темп приросту національного доходу в прогнозованому році у порівнянні з базовим: — +2 %.

Галузі	Структура річного приросту національного доходу, %	Нормативні коефіцієнти загальної ефективності капітальних вкладень
Промисловість	62	0,22
Сільське господарство	14	0,16
Капітальне будівництво	16	0,7
Інші	8	—
Усього	100	—

Задача 8.

Визначити обсяг реальних доходів на душу населення (грн./чол.) у прогностному році та темп приросту реальних доходів на душу населення у прогностному році у порівнянні з базовим (%).

Вихідні дані:

1. Середньорічна чисельність населення в прогностному році — 49 млн. чол.
2. Реальні доходи на душу населення в базовому році — 1115 грн./чол.
3. Грошові доходи населення, які реалізуються на придбання товарів, у прогностному році в цінах прогностного року — 54,15 млрд. грн.
4. Натуральні доходи населення — 7 млрд. грн. у цінах прогностного року.
5. Матеріальне споживання населення у сфері послуг — 5 млрд. грн. у цінах прогностного року.
6. Індекс цін на споживчі товари — 0,9.

Задача 9.

Визначити чисельність трудових ресурсів у прогностному році.

Вихідні дані:

1. Чисельність населення у базовому році — 50 000 тис. чол.
2. Чисельність населення у непрацездатному віці становить 46 % загальної чисельності населення у прогностному році.
3. Чисельність населення у віці до 16 років у прогностному році становить 15 500 тис. чол.
4. Питома вага працюючих у прогностному році: серед осіб пенсійного віку — 18 %, серед підлітків молодше 16 років — 0,8 %.
5. Чисельність непрацюючих працездатного віку, що отримують пенсії на пільгових умовах, у прогностному році — 350 тис. чол.
6. Чисельність непрацюючих інвалідів I та II груп у працездатному віці у прогностному році — 270 тис. чол.
7. Сальдо міграції трудових ресурсів у прогностному році: -25 тис. чол.
8. Темп зростання населення у прогностному році в порівнянні з базовим — 98 %.

Задача 10.

Скласти баланс ринку праці і визначити чисельність безробітних на кінець року.

Вихідні дані:

1. Збільшення кількості робочих місць за рахунок підвищення коефіцієнта змінності роботи підприємств — 4 тис. чол.
2. Чисельність випускників навчальних закладів — 105 тис. чол.
3. Чисельність осіб, звільнених з народного господарства — 235 тис. чол.
4. Чисельність підлітків молодше 16 років — 218 тис. чол.
5. Створення нових робочих місць за рахунок інвестицій — 265 тис. чол.
6. Чисельність незайнятих осіб інших категорій — 290 тис. чол.
7. Кількість робочих місць, звільнених у зв'язку із виходом працівників на пенсію, призовом у Збройні Сили України та іншими обставинами — 352 тис. чол.
8. Збільшення кількості робочих місць за рахунок використання гнучких форм зайнятості населення — 8 тис. чол.
9. Чисельність безробітних на початок року — 68 тис. чол.
10. Збільшення попиту на робочу силу за рахунок інших факторів — 62 тис. чол.

Задача 11

Чисельність населення у працездатному віці складає:

А) Чоловіки 1 млн. 430 тис, у тому числі непрацюючі інваліди 1 та 2 груп становлять 10 тисяч.

Б) Жінки становлять 1 млн. 490 тис., в тому числі непрацюючі інваліди 1 і 2 груп становлять 4,5 тисяч.

В) Підлітки, які працюють становлять 2,5 тисяч.

Г) Працюють у віці старшому від працездатного 4,5 тисяч.

Визначити робочу силу.

Задача 12

Населення складає 500 тис., з них:

120 тис. діти до 16 років та особи, що знаходиться у спец. установах;

150 тис. вибули зі складу робочої сили;

23 тис. безробітних;

10 тис. робочі, які зайняті неповний робочий день та шукають роботу

Розрахувати: а) кількість робочої сили; б) рівень безробіття.

Задача 13

	Перший рік	П'ятий рік
Робоча сила	84899 тис. чол.	95453 тис. чол.
Зайняті	80796 тис. чол.	87524 тис. чол.

А) Розрахувати чисельність безробітних та рівень безробіття у 1 та 5 роках періоду, що розглядається.

Б) Як пояснити одночасний ріст і зайнятості і безробіття?

В) Чи можна стверджувати, що у п'ятому році періоду, що розглядається, існувала повна зайнятість?

Задача 14

Чисельність зайнятих дорівнює 90 млн.; чисельність безробітних = 10 млн.

А) Розрахувати рівень безробіття

Б) через місяць з 90 млн., які мали роботу були звільнені 500 тис. чоловік,

1 млн. з числа офіційно зареєстрованих безробітних припинили пошук роботи.

Визначити, яка тепер:

А) чисельність зайнятих.

Б) кількість безробітних.

В) рівень безробіття.

Задача 15.

У 2011 р. номінальний ВВП країни становить 317 млрд. грн., реальний ВВП = 294 млрд. грн. розрахуйте величину реального ВВП у 2012 р., якщо відомо, що дефлятор ВВП збільшиться на 13%, а номінальний ВВП очікується одержати обсягом 335 млрд. грн.

Задача 16

Обсяги фактичного і потенційного ВВП характеризують такі показники:

Рік	Потенційний ВВП, млрд. грн.	Фактичний ВВП, млрд. грн.
N	3700	3700
n + 1	3800	3705
n + 2	4125	3712,5

В n – му році економіка країни розвивалася в умовах повної зайнятості працездатного населення при природному рівні безробіття 6%.

А. Визначте за даними n + 1 - го року різницю між фактичним і потенційним ВВП в абсолютному і відносному виразі.

Б. Застосовуючи закон Оукена, визначте фактичний рівень безробіття.

В. Виконайте аналогічні розрахунки для n + 2- го року.

Задача 15 Обґрунтувати втрати реального ВВП від циклічного безробіття за таких умов: фактичне безробіття = 10%, номінальний ВВП = 1210 млрд. грн., фрикційне безробіття = 2%, структурне безробіття = 4%, інфляція = 10%, число Оукена = 2,5.

Задача 17.

Економіка країни характеризувалася в останні два роки такими макроекономічними показниками: у попередньому році номінальний ВВП становив 5000 млрд. грн., реальний ВВП = 4800 млрд. грн. У поточному році очікується одержати номінальний ВВП 5400 млрд. грн., реальний ВВП на рівні 5050 млрд. грн.

Розрахуйте темп інфляції у цій країні для умов поточного року.

4. ІНДІВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ

Для поглиблення і закріплення теоретичних знань з державного регулювання економіки та набуття студентами вмінь пов'язувати свої знання з практикою пропонується виконати індивідуальну роботу. Це дає змогу студенту навчитися самостійно використовувати та узагальнювати теоретичні положення та інформаційні матеріали, формулювати власні погляди стосовно невирішених проблем та обґрунтовувати висновки і пропозиції, спрямовані на розв'язання їх.

Підготовка роботи розпочинається з добору й вивчення літературних джерел і складання бібліографії. Методика опрацювання літератури залежить від характеру досліджуваної проблеми та індивідуальних особливостей студента. Спочатку доцільно ознайомитися з основною літературою (підручники, монографії, теоретичні статті), потім — з нормативними документами (указами Президента України, законами України, постановами Кабінету Міністрів України тощо). Особливу увагу слід приділити періодичним виданням, в яких публікуються аналітична інформація та результати наукових досліджень, а також офіційним сайтам органів державної влади.

Індивідуальна робота повинна включати відповіді на наступні питання:

1. Визначення проблеми (з обов'язковим посиланням на літературне джерело)
2. Аналіз ситуації в Україні за останні роки з використанням статистичної інформації
3. Методи державного регулювання, що використовуються для вирішення проблеми
4. Законодавче регулювання проблеми
5. Програми, стратегії, концепції розвитку що спрямовані на вирішення проблеми
6. Список джерел інформації.

Обсяг індивідуальної роботи – 3-4 сторінки формату А4 тексту.

Перелік тем для індивідуального завдання студентів:

1. Державне забезпечення національної безпеки
2. Державне регулювання природоохоронної діяльності
3. Державний захист конкуренції
4. Антимонопольна діяльність держави
5. Державне регулювання вищої освіти
6. Державне регулювання розвитку спорту
7. Державне регулювання розвитку Одеської області
8. Державне регулювання розвитку міста Одеса
9. Державне регулювання розвитку транспорту
10. Державне стимулювання інвестування
11. Державне регулювання структурної перебудови економіки
12. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності
13. Державна підтримка будівництва
14. Державне регулювання інноваційної діяльності
15. Державне регулювання науково-технічного прогресу
16. Державна підтримка депресивних регіонів
17. Державне регулювання банківської діяльності
18. Державне регулювання розвитку туризму
19. Державне регулювання цін та інфляції
20. Державне регулювання розвитку малого бізнесу
21. Державне регулювання забезпечення населення житлом
22. Антикризові програми держави
23. Державне регулювання кредитно-грошових відносин
24. Державне регулювання валютного ринку
25. Державне регулювання ринку праці

5. ПИТАННЯ ДО ПІДГОТОВКИ МОДУЛЬНИХ ТЕСТІВ

1 блок

1. Вади ринкового саморегулювання.
2. Функції держави в сучасній економіці.
3. Сутність державного регулювання економіки
4. Методи державного регулювання економіки
5. Система органів державного регулювання економіки
6. Сутність соціально-економічної стратегії.
7. Соціально-економічне прогнозування.

8. Макроекономічне планування.
9. Державне програмно-цільове планування
10. Фінансово-бюджетне регулювання.
11. Податкове регулювання.
12. Грошово-кредитне регулювання.
13. Державне регулювання ринку цінних паперів
14. Структура та структурні зрушення в розвитку економіки.
15. Види структурних співвідношень в економіці.
16. Державне регулювання структурних зрушень в економіці.
17. Державне регулювання інвестиційної діяльності
18. Науково-технічний прогрес та економічне зростання.
19. Необхідність і сутність науково-технічної політики.
20. Форми та методи реалізації науково-технічної політики.
21. Концепція державної інноваційної політики.
22. Організаційно-економічний механізм державного регулювання інноваційної діяльності
23. Підприємництво як об'єкт державного регулювання.
24. Роль держави в процесі становлення підприємницького середовища в Україні.
25. Механізм державного регулювання підприємництва.
26. Фінансові важелі державної підприємницької політики.
27. Регуляторна реформа та регуляторна політика

2 блок

1. Основи зовнішньоекономічної діяльності.
2. Регулювання торговельної діяльності.
3. Іноземне інвестування та його регулювання.
4. Роль держави у залученні іноземних кредитів
5. Необхідність і методи державного регулювання цін.
6. Антиінфляційна політика.
7. Регіональна економічна політика, її сутність і завдання.
8. Механізм реалізації регіональної економічної політики держави.
9. Державне регулювання соціально-економічного розвитку регіонів.
10. Місцеві бюджети як фінансова основа соціально-економічного розвитку регіонів

11. Регулювання суспільного сектору економіки.
12. Кошториси бюджетних установ.
13. Державні закупівлі як засіб задоволення державних потреб.
14. Механізм державних закупівель
15. Сутність і мета соціальної політики.
16. Основні завдання та показники соціальної політики.
17. Реальні доходи населення та їх регулювання.
18. Регулювання обсягу споживання матеріальних благ і послуг.
19. Державне регулювання оплати праці.
20. Регулювання ринку праці та зайнятості населення
21. Необхідність охорони навколишнього природного середовища.
22. Принципи та об'єкти охорони навколишнього природного середовища.
23. Державне екологічне регулювання.
24. Державне управління в галузі охорони навколишнього природного середовища. Економічний механізм забезпечення природоохоронної діяльності

6. БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. І. Михасюк, А. Мельник, М. Крупка, З. Залога. Державне регулювання економіки /За ред. д-ра- екон. наук, проф., акад. Вищої школи України І. Р. Михасюка/ Львів, нац. ун-т ім. І. Франка. -Львів: Українські технології, 1999.
2. Дідківська Л.І., Головка Л.С. Державне регулювання економіки. Навчальний посібник. Київ: "Знання-Прес", 2000, 209 с.
3. Стеченко Д.М. Державне регулювання економіки: Навч. посібник. - К.: Вікар, 2003. - 262 с.
4. Скрипник А.В. Державне регулювання трансформаційної економіки: (аспекти моделювання): Моногр. / Акад. держ. податкової служби України. - Ірпінь, 2002. - 312 с.
5. Васильченко В.С. Державне регулювання зайнятості: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2003. - 252 с.
6. Гриньова В.М. Державне регулювання економіки: Навч. посіб. / В.М.Гриньова, М.М.Новікова; Харківський державний економічний університет. - Х.: ВД "ІНЖЕК", 2004. - 756 с.
7. Деревянко Б.В. Державне регулювання функціонування промислово-фінансових груп у сфері підприємницької діяльності / Б.В.Деревянко, С.М.Грудницька; За ред. М.К.Галянтича; НДІ приватного права і підприємництва. - К., 2005. - 176 с.
8. Державне регулювання розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів України: Навч. посіб. / Укр. Академія держ. упр. при Президентові України. - К.: Вид-во УАДУ, 2002. - 112 с.
9. Стігліц Джозеф Е. Економіка державного сектора / Пер. з англ. А. Олійник, Р. Скільський. - К.: Основи, 1999.